

ADREÇA PRINCIPAL:

Esplugues, Ctra. d', 3-5

PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC
DE L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

TEXT REFÓS

2001

ADREÇA PRINCIPAL: Esplugues, Ctra. d', 3-5

DENOMINACIÓ: Can Boixeres

CRONOLOGIA I AUTOR/S:

Anterior a 1770	Casa pairal
1856 (?)	Muralla de tancament
1877	Reforma casa pairal
1901	Galleries de la casa pairal Antoni Serrallach, arquitecte
1904	Masoveria Antoni Serrallach, arquitecte
1906	Reforma de la casa pairal Manuel Joaquim Raspall i Mayol, arquitecte
1906-1911	Jardí
1908	Pont d'enllaç amb l'estació de tren

US ORIGINAL: Casa pairal, masoveria i jardí.

US ACTUAL: Parc públic i edificis representatius municipals.

BIBLIOGRAFIA:

CASAS, 1986 A.

Exposició, 1986.

GIMENEZ/LOPEZ/LLOREDA/RUIZ/DOMINGUEZ, 1992.

Hospitalet, 1981.

Hospitalet, 1987.

MARCE, 1968 A.

MARCE, 1968 B.

ARXIU:

A.H.H. Expedients 603, 742, 929.

AHUAD del COACB, 1980, fitxes 12 i 13

Inventariat pel Servei del Patrimoni arquitectònic de la Generalitat de Catalunya.

Façana de la Casa Pairal (Març 1995)

Vista de la casa dels masovers

Templet, obra de l'arquitecte J. Raspall

Pas d'entrada a la finca per sota la línia fèrria

CITES:

(PEPPA)

"Descripción arquitectónica:

Casa Pairal: Edificio de inspiración clásica de PB+1P y golfas. Es de planta casi simétrica, con el acceso a través de un porche circular sobre cuatro columnas jónicas apareadas y dos pilastras dóricas rematado por balaustrada. Aberturas rematadas en piedra y fachada estucada. Se añadió en tiempos una galería que envuelve las otras tres fachadas y que en los ángulos sostiene una cubierta formada por una pirámide hexagonal rematada por escamas cerámicas apoyada sobre torreones de igual forma. El patio interior la ordena por dentro. Está rematado por una coronación ondulada de inspiración barroca. Cubierta a 4 aguas y de teja.

Jardín: Posee un bello "festejador" modernista de planta circular soportado por 6 columnas de hormigón con pequeños capiteles que aguantan una pequeña cúpula modernista (de esfera y tambor). Hay más elementos modernistas mezclados con otros clásicos. El festejador está recubierto de mosaico de cerámica vidriada. Preciosa arboleda en la entrada principal.

Masovería: Edificio de PB+1P, de cubierta a dos aguas y fachadas anterior y posterior acabadas de forma barroca. Tiene dos ampliaciones laterales de planta baja y terraza. Balaustre clásico. Delante del edificio hay una torre con pozo que fue molino de viento" Fitxa I-1.

"Naturaleza: Muralla de cerramiento de la finca Can Buxeres por encima de la cual pasa la vía de Vilafranca de RENFE.

Utilización: Muro de contención de las vías de ferrocarril que pasan por encima del mismo y de acceso y cerramiento a Can Buxeres que está detrás del mismo.

Descripción arquitectónica: Muralla de piedra (sillería) con contrafuertes que le dan un aspecto rotundo y contundente. Recién restaurada se remarca más por el ajardinado

de la zona de c/ Alpes, pese a que los árboles plantados son "manchas puntuales" en su percepción. El paso a Can Buxeres está formado por un puente bajo la vía que forma una figura alabeada conocida como "cuerno de vaca", que enmarca el paseo de plátanos al edificio principal de la finca Can Buxeres" Fitxa II-1

(MARCE, 1968 A)

"El verano de 1906 terminamos las reformas del interior de la torre, que inmediatamente fue estrenada por sus propietarios. Entonces empezaron a construirse las grandiosas galerías laterales y los torreones de la fachada trasera. Después edificamos la casa de los colonos y la pista de tenis (...)

En el jardín existió un molino de viento del que todavía permanece la torre, medio cubierta de yedra" (p. 7)

(MARCE, 1968 B)

"La referencia más antigua que tenemos de este inmueble se remonta a finales de mil setecientos (su propietario era entonces Antonio de Alemany y Berozi) y nos lo proporciona el Barón de Maldà en un escrito suyo titulado "Explicació del Poble de l'Hospitalet", publicado en 1909 por el C.E.C...."

(CASAS, 1986 A)

"L'estació de l'Hospitalet es troba a la línia Barcelona-Martorell, que fou inaugurada l'any 1854. (...) Si anem seguint les vies per la vorera del carrer dels Alps, en direcció a ponent, no trigarem a trobar l'entrada del parc de Can Boixeres. Les arcades a través de les quals s'hi té accés, aquests grans murs de pedra, formen part d'aquells primitiva infraestructura del carril que esmentàvem. Com que, en un tram breu, l'obra morta d'enginyeria havia de superar dues rieres i respectar servituds de pas ja establertes, els constructors van optar per aquesta fórmula enlloc de la del talús" (p. 41)

"Els jardins envolten l'antiga Casa Alta, una masia propietat de la família Alemany i que fou remodelada a principis d'aquest segle amb intenció de convertir-la amb un palauet residencial segons criteris eclèctics, vagament neoclàssics, massa feixucs probablement. L'exemple de Can Boixeres ens pot servir, tanmateix, per a observar un contrast que encara és visible entre els vells masos de la plana de la Marina i alguns casals del Samuntà. Aquests darrers, en zones més elevades -i, per tant, més airejades, més sanes-, van tenir en molts casos un plantejament residencial que compartien amb les funcions agrícoles, mentre que les cases de la Marina eren, pròpiament, cases de pagès." (p. 41)

(Hospitalet, 1981)

"Es l'antiga Can Alemany, dels comtes d'Alemany, que existia el 1770, reformada entre el 1877 i el 1906. Durant el segle XX s'hi han afegit les galeries" (punt 12)

"Antic terreny agrícola, el jardí fou fet entre el 1906 i el 1911. Té un temple cobert de ceràmica vidriada. Jardí públic des del 1968. La masoveria té acabats d'origen barroc" (punt 13)

(GIMENEZ/LOPEZ/LLOREDA/RUIZ/DOMINGUEZ, 1992)

[palauet] "La porta principal, de ferro forjat i tarja, és coberta per una porxada semicircular sostinguda per columnes jòniques amb un fanal de ferro forjat i vitrall. Aquesta porxada és aprofitada al primer pis per fer una balconada, també semicircular, amb balustrada. Totes les obertures són rectangulars amb brancals i reixa de ferro forjat i reganyols, excepte les dues laterals del primer pis, d'arc de mig punt, que marquen l'inici de la porxada que recorrerà les façanes laterals.

Un cos afegit a la façana nord-est possibilita el seu aprofitament per construir una nova balconada a la que s'accedeix des de la porxada. A tots dos pisos es dona una successió d'arcades de mig punt rebaixat. La façana sud-oest és més complicada. A la cantonada amb la façana principal es repeteix l'estructura de porxada de l'entrada, però amb columnes jòniques unides per vidrieres, adoptant així una forma hexagonal.

El primer pis també s'aprofita per fer una balconada de balustres. Les portes de la planta baixa són de ferro forjat amb tarja de decoració d'espirls i vitralls de colors. A cada porta correspon un arc de la porxada superior i es separen uns dels altres per pilastres que recorren el mur verticalment. Dues torres quadrades amb coberta de quatre vessants de ceràmica i rematades per una hídria, flanquegen la façana posterior on es repeteix la successió d'obertures de mig punt rebaixat.

A totes les façanes, per sobre del primer pis, hi ha una sanefa de ceràmica de colors verd, marró, blanc i ocre, i mènsules de fusta que sostenen el voladís de teulada. La coberta és de quatre vessants amb un acabament de línies ondulades.

Davant l'edifici hi ha una construcció d'estil àrab, de base quadrada feta de maó vist amb obertures d'arc de ferradura i acabament amb merlets, que era utilitzat com a pou.

Tot el conjunt és envoltat per una tanca de pedra -en el cas de la façana principal i oest- i d'arrebossat -en el cas de la façana posterior i est. La tanca és rematada per balustres i pilars en gerros decorats amb garlandes i caps mitològics. A la façana oest hi ha un mirador sostingut per mènsules curvilínies amb fulles d'acant. Les altres tres façanes tenen una reixa d'entrada de ferro forjat flanquejada per dos pilars amb coberta de dos vessants. A la porta principal s'accedeix per una escalinata de balustres, pilars i hídries" (p. 44-45)

[masoveria] "Edifici de planta baixa i pis, estructurat en un cos central i dos cossos laterals d'alçada més reduïda. La porta d'accés és dovellada amb forma d'arc el·líptic i totes les obertures són rectangulars però amb la llinda de línies arrodonides i el brancal combinant dovelles estucades i llises. El balcó presenta barana de ferro forjat i ceràmica blanca i blava a la seva base. L'acabament ondulat oculta la teulada. Dues pilastres rematades per hídries recorren aquesta façana verticalment, separant aquest cos central dels dos afegits.

Els dos cossos afegits són aprofitats al primer pis per fer una balconada amb balustres. Les obertures repeteixen l'estructura de la façana principal. La coberta és

de dos vessants i hi ha decoració d'imbricació a la cornisa i voladís. Ceràmica blava i blanca decora tot el voltant d'aquests cossos.

Tot l'edifici és elevat sobre un altioplà amb mur fet de pedra. S'hi accedeix per una escala doble feta amb balustres" (p. 43)

VALORACIÓ:

El conjunt de Can Boixeres, avui dia parc municipal, és un dels típics exemples de casa pairal que amb el pas del temps esdevé lloc de residència senyorial i coneix tot un programa de reformes arquitectòniques pendents a la seva voluntat de transformació en "palau" benestant.

A manca de més referències documentals es fa difícil esbrinar els canvis que va sofrir aquest immoble fins arribar al segle XX. Però a partir de 1901 l'edifici, llavors ja propietat de Lluís Buixeres, va culminar la seva transformació en torre o palauet. Aquell any, l'arquitecte Antoni Serrallach presentava un projecte per a la construcció de les galeries de la Casa Alta, i poc després (1904) el mateix arquitecte dissenyava la caseta coneguda com a "masoveria nova". La transformació immediata del conjunt es produiria en els anys següents (1906-1911) amb la creació dels jardins que envolten la finca i que van acabar per definir la torre senyorial de Can Boixeres.

Desconeixem la data i autoria del templet modernista, tot i que perfectament es pot deure a l'actuació d'Antoni Serrallach duta a terme en els primers anys del segle.

En resum poden afirmar que Can Boixeres és un conjunt singular que exemplifica la transformació d'una antiga casa pairal en un palauet senyorial residencial, on perviuen antigues estructures lligades amb l'explotació agrària (pou i restes del molí), amb la pròpia casa principal neoclàssica reformada en distintes èpoques i amb un conjunt de noves construccions modernistes o pseudomodernistes (templet i "masoveria nova") que juntament amb el jardí van acabar per configurar l'espai senyorial de la propietat.

PROTECCIÓ:

Nivell B

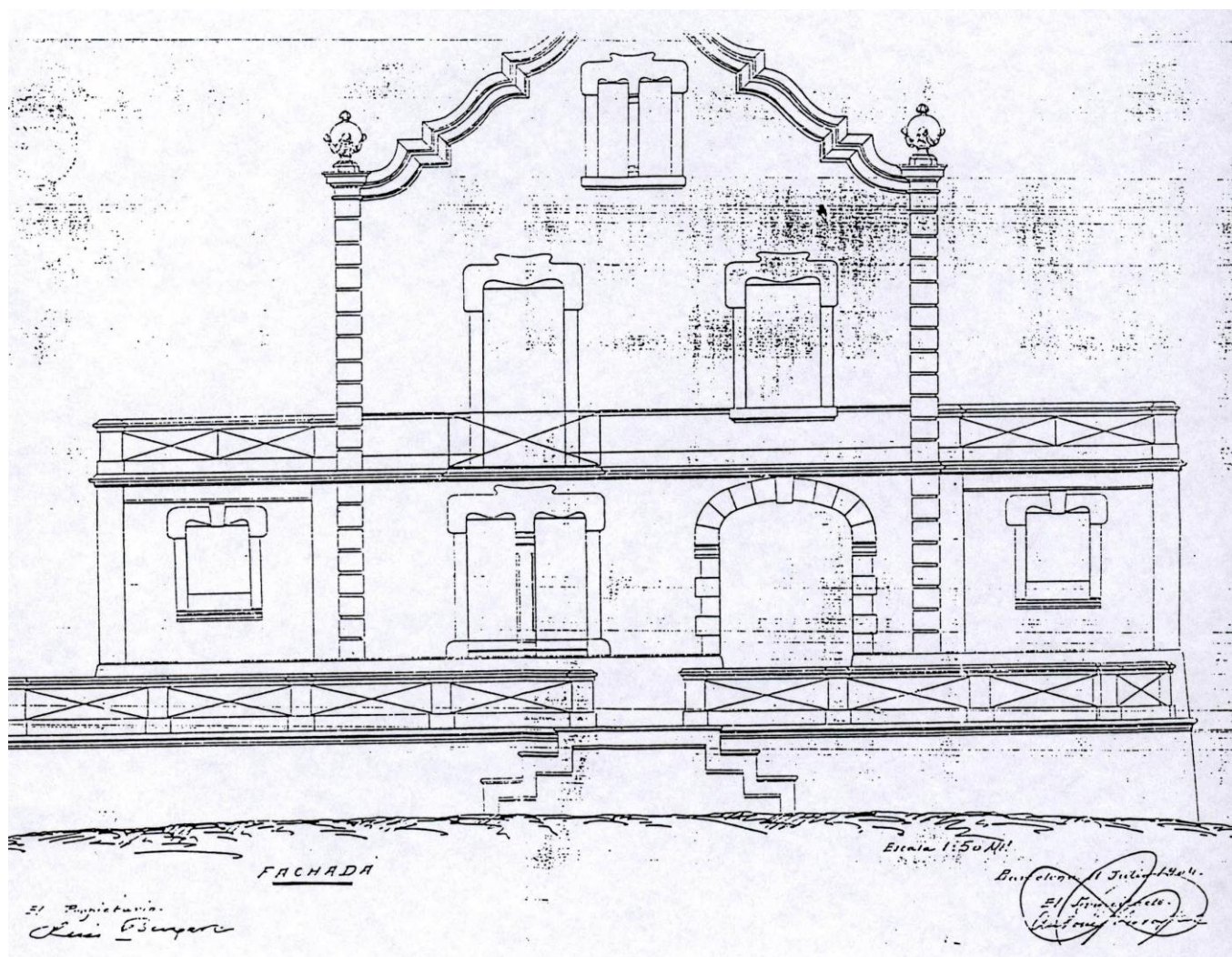
Integral de totes les estructures arquitectòniques, les construccions obra de Raspall que hi ha al jardí i la muralla del ferrocarril.

CRITERIS D'INTERVENCIÓ:

El conjunt va passar a ser propietat municipal al 1968, per tal d'obrir el seu interior i convertir-lo en un parc públic. Els edificis es troben avui perfectament restaurats, mantenint força del seu aspecte interior i amb unes façanes tractades amb correcció. Caldrà preservar el caràcter de tot el conjunt, evitant qualsevol actuació tendint a crear noves construccions de serveis del parc o modificacions del volum de les existents.

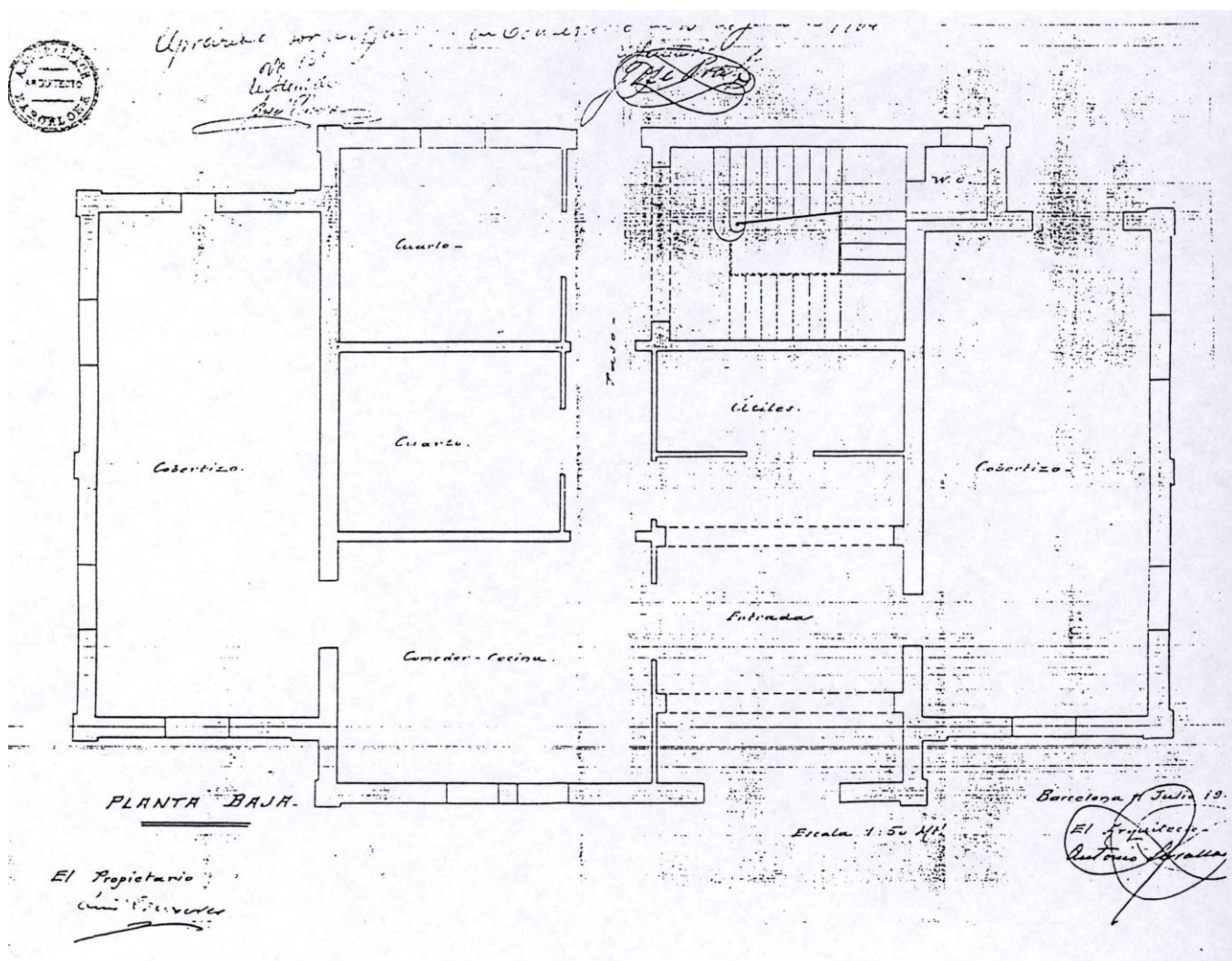
Es contempla la possibilitat d'adaptar l'edifici, a la normativa d'accessibilitat, incendis, etc., sempre intentant no distorsionar el caràcter de la catalogació, per lo qual, seria possible fer les reformes estructurals necessàries sempre, previ estudi estructural de l'edifici, segons el qual quedi justificada la solidesa de la reforma proposada, i estigui aprovat pels tècnics del departament corresponent.

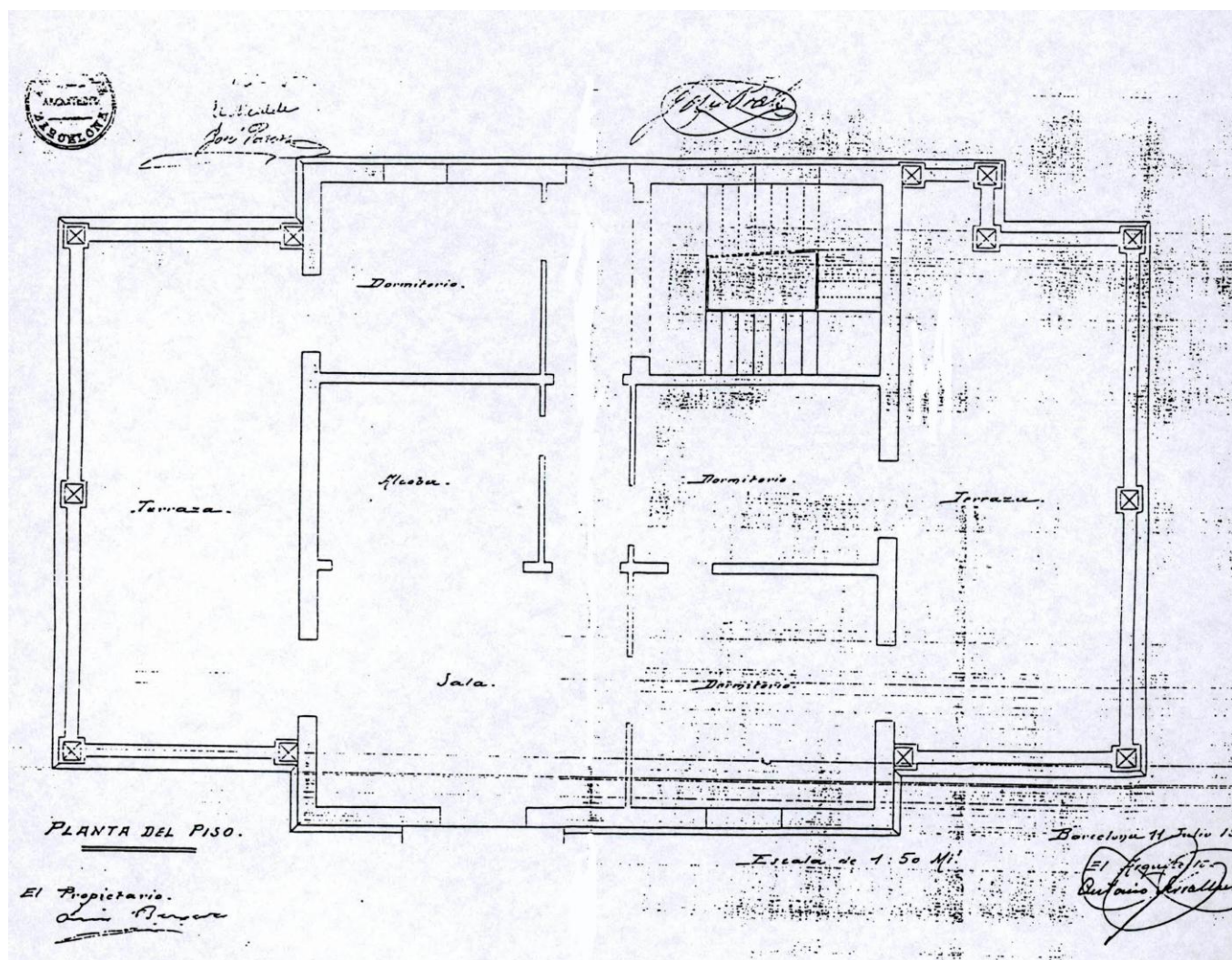
Plànols del projecte original de la Masoveria (Antoni Serrallachs, 1904) - Façana

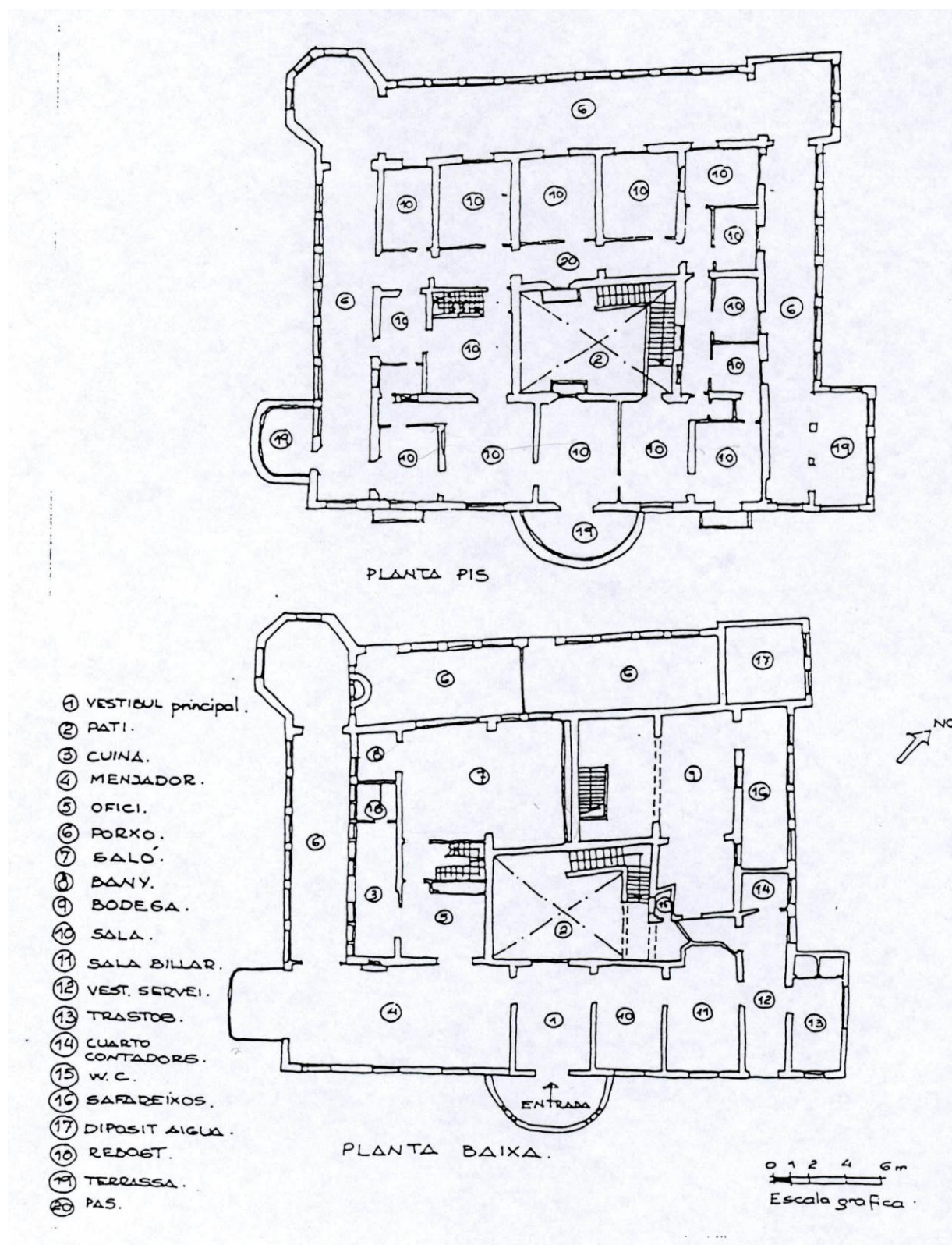
Plànols del projecte original de la Masoveria (Antoni Serrallach, 1904) - Planta Baixa

Plànols del projecte original de la Masoveria (Antoni Serrallach, 1904) - Planta Pis

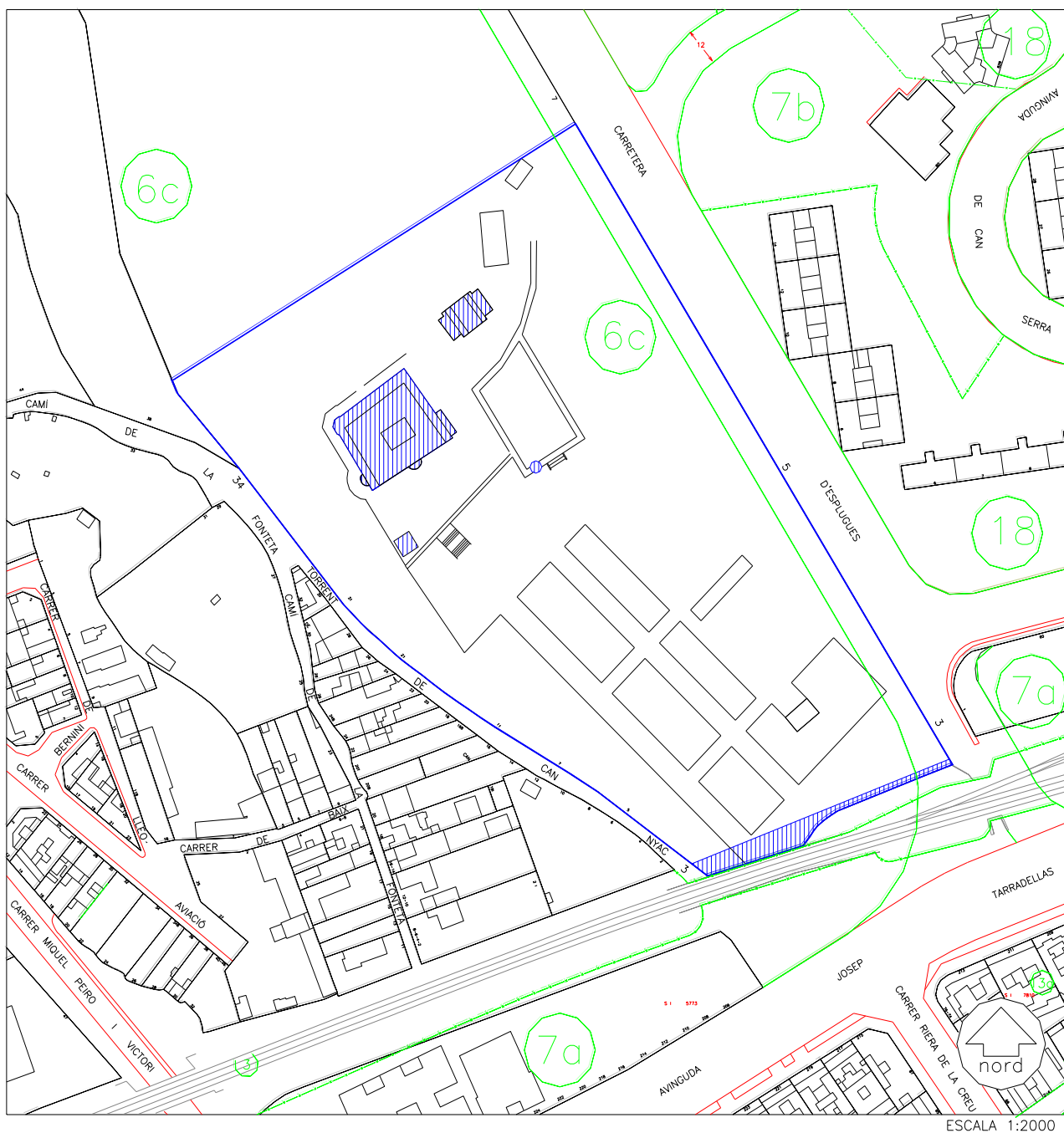

Croquis de la planta baixa i planta pis de la Casa Pairal (PEPPA, 1987)

SITUACIÓ URBANÍSTICA:

La qualificació actual és de 6c (parcs i jardins urbans actuals i de nova creació a nivell metropolità). Atenent al seu ús actual, els edificis protegits haurien de conservar la seva estructura edificatoria.

ANNEX AMB CARÀCTER INFORMATIU
QUE RECULL LES MODIFICACIONS
POSTERiors A L'APROVACIÓ L'ANY 2001
DEL TEXT REFÓS DEL PLA ESPECIAL DE
PROTECCIÓ DEL PATRIMONI
ARQUITECTÒNIC DE L'HOSPITALET DE
LLOBREGAT

DENOMINACIÓ: Can Buxeres

COORDENADES UTM: X: 424400.14 Y: 4579653.49

US ACTUAL: Celebració d'esdeveniments.

PROPIETAT: Pública. Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat.

PLANEJAMENT VIGENT:

1976: El Pla General Metropolità de l'Àrea de Barcelona en vigor des de l'any 1976, estableix la parcel·la on s'hi troba l'edifici i els elements que configuren el complex com a parcs i jardins urbans actuals i de nova creació a nivell metropolità, clau 6c.

2001 Al Text refós del Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic de l'Hospitalet de Llobregat estableix el nivell B de protecció per a totes les estructures arquitectòniques, les construccions obra de l'arquitecte Manuel Joaquim Raspall que hi ha al jardí i el mur de tancament:

"Protegeix els edificis de singular valor en els quals s'ha perdut la coherència unitària genuïna a causa d'intervencions sobre la construcció original, un procés de degradació o un canvi d'ús irreversible. Les actuacions permeses s'encaminaran a la restitució dels seus valors primitius mitjançant projectes unitaris de reforma i restauració"

2002 La redacció del Pla especial d'instal·lacions públiques en el parc de Can Buxeres, aprovat definitivament 17 de juliol de 2002 manté la mateixa qualificació urbanística de la superfície on s'hi troben els elements catalogats.

ESTAT ACTUAL:

Els elements catalogats no han patit modificacions des de l'aprovació del PEPPA.

OBSERVACIONS:

El Pla especial d'instal·lacions públiques en el parc de Can Buxeres, aprovat definitivament 17 de juliol de 2002, no afecta de cap manera als elements catalogats.

Façana de migdia (juliol de 2022)

Façana de llevant (juliol de 2022)

Façana septentrional (juliol de 2022)

Façanes meridional i de ponent de la masoveria (juliol de 2022)

Torre del molí de vent front la casa principal (juliol de 2022)

Templet modernista (juliol de 2022)

Perímetre de protecció anterior i actual

Escala 1:4000

Perímetre de protecció actual

PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC DE
L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

DATA DE
REVISIÓ
JULIOL 2022